

สภาาชาตไทย
The Thai Red Cross Society

จุลสาร

เสาวภา

จุลสารเสาวภา ปีที่ 5 ฉบับที่ 1

ประจำเดือน มกราคม - เมษายน 2555

จากใจ... บรรณาธิการ

สวัสดิ์ปีใหม่ครับ

ปีนี้ พ.ศ. 2555 นับตามปีนักษัตร ก็จะตรงกับปีมะโรง หรือตรงกับปีมังกรของชาวจีน ซึ่งตามความเชื่อ มังกร เป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ เป็นสัญลักษณ์มงคล เมื่อปีมังกร เวียนมาถึง ก็เชื่อว่า ปีนี้จะเป็นปีที่ดี นำความเจริญและ สิริมงคลมาให้ ทางกองบรรณาธิการและคณะผู้จัดทำ ทุกคนขอถือโอกาสนี้ อารธนาคุณพระศรีรัตนตรัย ดล บันดาลให้อ่าน ประสบความสุข ความสำเร็จ และ มี สุขภาพแข็งแรง นะครับ

สำหรับจุลสารเสาวภาฉบับแรกของปีที่ 5 ฉบับนี้ ขอ นำเสนอเรื่องที่น่าสนใจถึง ได้แก่ การฉีดวัคซีน ป้องกันโรคบาดทะยักในผู้ที่ถูกสัตว์กัด ซึ่งเป็นเรื่องที่พบ ได้บ่อยในเวชปฏิบัติ และ โรคไขหวัดนก ส่วนคลินิกพิเศษ จากสัตว์ มีเรื่อง แมงป่อง ครับ

ในระหว่างวันที่ 20 - 21 กันยายน พ.ศ. 2555 เพื่อเป็นการ เฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสสถาปนาสถานเสาวภาครบ รอบ 90 ปีในปีนี้ ประกอบกับสถานเสาวภาได้เป็น เจ้าภาพจัดงาน วันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโลก ของ ประเทศไทย สถานเสาวภาจึงจะจัดงานประชุมวิชาการ ระดับชาติ เรื่อง โรคพิษสุนัขบ้า ครั้งที่ 6 สำหรับแพทย์ เภสัชกร พยาบาล บุคลากรทางการแพทย์ ณ โรงแรม มณเฑียร กรุงเทพฯ และ สถานเสาวภา ร่วมกับหน่วย งานทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิเช่น กรมควบคุมโรค กรมปศุสัตว์ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร คณะสัตว แพทย์ศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ฯลฯ จัดกิจกรรมให้ ความรู้สำหรับประชาชนทั่วไป ณ จามจุรี สแควร์

ผู้สนใจสามารถติดตามรายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก www.saeowabha.com และ จุลสารเสาวภาฉบับต่อไป ครับ

แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้าครับ

ศ.นพ.ธีระพงษ์ ตันทวีเชียร

บรรณาธิการ: ศ.นพ.ธีระพงษ์ ตันทวีเชียร
รองบรรณาธิการ: พญ.สุดา สิบบุญเรือง
กองบรรณาธิการ:

พญ. ปิยดา อุดมชัยสกุล
นพ. จารุบุตร อังสนากุล
นาง วิภาพร ใจเจริญทรัพย์
นาง เสาวลักษณ์ เทพสุเมธานนท์
นาง มณีรัตน์ เบญจวงศ์กุลชัย
นาง ฐานเพชร ตันทวีเชียร
น.ส. ณัฐชยา รัจจอนันต์พิณิจ
นาง ชนิตรา เกาะลอย

ประสานงานบรรณาธิการ:
ภก. อรพรรณ ธนสุทธิการ
น.ส. นาฏอนงค์ ขำนิพัทธ์

สนับสนุนการพิมพ์โดย:

บริษัท ซาโนฟี่ ปาลเดอร์ จำกัด

การป้องกัน

ภายหลังสัมผัสโรคบาดทะยัก (Post-exposure prophylaxis for tetanus)

โรคบาดทะยัก เกิดจากสารพิษ tetanus toxin ของเชื้อแบคทีเรีย *Clostridium tetani* เชื้อชนิดนี้พบได้ในดิน ในลำไส้และมูล ของสัตว์หรือมนุษย์ เชื้อโรคชนิด นี้เติบโตโดยไม่อาศัยออกซิเจน และเมื่อเข้าสู่ร่างกายจะมีระยะฟักตัวประมาณ 4-21 วัน จึงเริ่มมีอาการของโรค ซึ่งได้แก่ ขากรรไกรแข็ง อ้าปากไม่ได้ คอแข็ง ต่อมาจะเริ่มมีอาการเกร็งแข็งในส่วนอื่นๆ ของร่างกาย เช่น หลัง แขน ขา

เมื่อผู้ป่วยมีอาการแสดงของโรค จะมีโอกาสเสียชีวิตตั้งแต่ร้อยละ 10 - 90 การรักษาโรคบาดทะยัก ยังเป็นการรักษาแบบประคับประคองเป็นหลัก พบว่าการติดเชื้อบาดทะยักส่วนใหญ่มักเกิดตาม หลังการมีบาดแผลจากการได้รับอุบัติเหตุ เช่น บาดแผลถูกตำ บาดแผลฉีกขาด และบาดแผล จากการถูกสัตว์กัด (ผู้เชี่ยวชาญบางท่านมีความ เห็นว่าบาดแผลจากการถูกสัตว์กัด เป็นบาดแผลที่ มีความเสี่ยงต่อโรคบาดทะยักเสมอ) โดยบาดแผล ที่มีความเสี่ยงมากขึ้นต่อการติดเชื้อบาดทะยัก (tetanus-prone wounds) ได้แก่

1. บาดแผลที่ต้องได้รับการเย็บหรือผ่าตัด ซ่อมแซม ที่มาพบแพทย์ช้ากว่า 6 ชั่วโมง
2. บาดแผลที่มีเนื้อตายจำนวนมาก หรือเป็นแผล ที่เป็นรอยเจาะ โดยเฉพาะบาดแผลที่ปนเปื้อน ดิน หรือเศษวัสดุแปลกปลอม
3. บาดแผลที่พบร่วมกับกระดูกหัก หรือ กระดูก หักแบบเปิด (open fracture)

ดังนั้นภายหลังจากเกิดบาดแผล จึงควรปฏิบัติเพื่อ ป้องกันการติดเชื้อโรคบาดทะยักดังนี้

1. ทำความสะอาดแผลด้วยน้ำสะอาดและฟอกสบู่ นานอย่างน้อย 10-15 นาที
2. พบแพทย์เพื่อรับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก (tetanus toxoid: TT) หรือ วัคซีนป้องกันโรค บาดทะยัก - คอตีบ (tetanus - diphtheria toxoid; Td) และอาจให้ร่วมกับเซรุ่มต้านพิษ บาดทะยัก (tetanus antitoxin) ซึ่งมีหลัก การดังนี้

หมายเหตุ : ในปัจจุบัน แนะนำให้ใช้ Td แทน TT ได้ในทุกกรณี นอกจากนี้หลายประเทศในยุโรปและสหรัฐอเมริกาได้แนะนำให้ฉีด วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ ไอกรน และบาดทะยัก (Tdap) แทน Td หรือ TT 1 ครั้งในช่วงชีวิตด้วย

• ผู้ที่ไม่เคยรับ/รับไม่ครบ หรือ ไม่ทราบประวัติ การรับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก :

➔ บาดแผลสะอาด (clean wounds) - ให้วัคซีน ป้องกันโรคบาดทะยัก TT หรือ Td 2 เข็ม ห่างกัน 4-8 สัปดาห์ และกระตุ้นอีก 1 เข็ม ในอีก 6-12 เดือนต่อมา

➔ บาดแผลที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อบาดทะยัก (tetanus-prone wounds) - ให้วัคซีนป้องกัน โรคบาดทะยัก TT หรือ Td 2 เข็ม ห่างกัน 4-8 สัปดาห์ และกระตุ้นอีก 1 เข็ม ในอีก 6-12 เดือน ต่อมา โดยให้ร่วมกับเซรุ่มต้านพิษบาดทะยัก ในวัน แรก

• ผู้ที่เคยได้รับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักครบ (เคยได้รับวัคซีนมากกว่าหรือเท่ากับ 3 ครั้ง):

➔ บาดแผลสะอาด (clean wounds) - หาก ได้รับวัคซีนเข็มสุดท้ายมานานเกินกว่า 10 ปี ให้ วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก Td หรือ TT กระตุ้น 1 เข็ม โดยไม่ต้องรับเซรุ่มต้านพิษบาดทะยัก

➔ บาดแผลที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อบาดทะยัก (tetanus-prone wounds) - หากได้รับวัคซีน เข็มสุดท้ายมานานเกินกว่า 5 ปี ให้วัคซีนป้องกัน โรคบาดทะยัก Td หรือ TT กระตุ้น 1 เข็ม โดย ไม่ต้องรับเซรุ่มต้านพิษบาดทะยัก